

Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου

1. Με παραδείγματα

Αναφορά παραδειγμάτων από την ιστορία, τη λογοτεχνία, την καθημερινή ζωή, τις εμπειρίες μας. Τα παραδείγματα μπορεί και πρέπει να καταφάσκουν προς τη θέση της θεματικής περιόδου.

2. Με σύγκριση και αντίθεση

- Στη θεματική περίοδο αναφέρονται τα συγκρινόμενα – αντιτιθέμενα μέρη.
- Στις λεπτομέρειες παρουσιάζονται όλα τα γνωρίσματα του ενός μέρους και στη συνέχεια όλα τα γνωρίσματα του άλλου μέρους ή καταγράφονται σημείο προς σημείο οι ομοιότητες και οι διαφορές των συγκρινόμενων/ αντιτιθέμενων μερών.
- Η κατακλείδα περιλαμβάνει το συμπέρασμα της σύγκρισης.

3. Με ορισμό

Ορισμός είναι ο καθορισμός και η έκθεση των κύριων γνωρισμάτων μιας έννοιας. Στον ορισμό διακρίνουμε: - την οριστέα έννοια (η έννοια που ορίζεται)

- το γένος της έννοιας: η ευρύτερη έννοια στην οποία υπάγεται η οριστέα έννοια
- την ειδοποιό διαφορά: τα διακριτικά χαρακτηριστικά της οριστέας έννοιας από άλλες του ίδιου γένους.
(π.χ. δημοκρατία είναι το πολίτευμα στο οποίο η εξουσία πηγάζει από τον λαό).

Στην παράγραφο που αναπτύσσεται με ορισμό, η θεματική περίοδος αποτελεί τον ορισμό της έννοιας και οι λεπτομέρειες αναλύουν ή επεξηγούν το καθένα από τα χαρακτηριστικά που απαρτίζουν την ειδοποιό διαφορά.

4. Με διαίρεση

Τα συστατικά στοιχεία της διαίρεσης είναι: - η διαιρετέα έννοια (γένος): η έννοια που πρέπει να διαιρεθεί.

- η διαιρετική βάση: τα γνωρίσματα σύμφωνα με τα οποία γίνεται η διαίρεση, π.χ. το περιεχόμενο, η ποιότητα
- τα είδη (μέλη) της διαίρεσης: το αποτέλεσμα που προκύπτει από τη διαίρεση

Στην παράγραφο που αναπτύσσεται με διαίρεση, η θεματική περίοδος περιλαμβάνει την διαιρετέα έννοια, τη διαιρετική βάση και τα είδη. Στις λεπτομέρειες αναλύονται τα είδη που έχουν ήδη αναφερθεί.

5. Με αιτιολόγηση

Στη θεματική περίοδο διατυπώνεται η θέση του συγγραφέα. Η διατύπωση μας παρακινεί να ρωτήσουμε «γιατί». Στις λεπτομέρειες παρατίθενται λογικά και αξιόπιστα επιχειρήματα που επιβεβαιώνουν τη θέση της θεματικής περιόδου.

6. Με αίτιο και αποτέλεσμα

Στη θεματική περίοδο αναφέρονται τα αίτια ή τα αποτελέσματα. Στις λεπτομέρειες αναπτύσσονται τα αποτελέσματα ή τα αίτια αντίστοιχα.

7. Με αναλογία

Χρησιμοποιείται για να γίνει περισσότερο κατανοητή η σημασία της κύριας έννοιας του θέματος, αφού προβάλλεται μια λανθάνουσα ομοιότητα με μια άλλη έννοια που φαινομενικά είναι διαφορετική.

Στη θεματική περίοδο εισάγεται η αναλογία (με μεταφορά ή παρομοίωση) με τα δύο σκέλη: αυτό που αναφέρεται στην κύρια έννοια και το άλλο που αναφέρεται σε ένα αντικείμενο που παρουσιάζει αναλογίες/ ομοιότητες προς αυτή. Στις λεπτομέρειες αναπτύσσονται τα δύο παραπάνω σκέλη.

8. Με συνδυασμό μεθόδων